

Öronringar.

3991

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Anders Andersson f. 1850 i Västra Emmehög,
Emmehögs härad, berättar: Då jag var liten
hade min far öronringar av bly i båda öro-
nen. Det skulle förebygga någon sjukdom,
men nu har jag glömt vad sjukdom det
var som genom öronringarna kunde före-
byggas. Då blytaket skulle repareras i
Västra Emmehögs kyrka, sökte min
far på något kyrkobly, och av detta lät
han tillverka öronringar, ty det ansågs
att öronringar av kyrkobly voro de som
ästadkom den säkraste vården. Inga
granuliter hängde och dingla. De voro så
att säga rita och släta. Far hette Anders
Persson och hade ett hemmån i 90 tald jord.
(i stor pump.) mycket rika.

Skriv endast på denna sida!

Reprint 1933 av: M. Persson, Örebro

1/2 sid

Öronringar.

Anders Andersson författar: min mor hade också öronringar, i dessa hängde gränslåttor och dingle. De voro av silver. Även dessa skulle förbygga huvudsjukdomar. Hon tag dem med sig i graven.

Öronringar.

Alfbrt. mor född i Kläggstada 1831 hade öronringar av bly, enkla, på 1870-talet och tidigare. Dessa skulle förbygga öronsjukdomar. Hon hade bort dem i slutet på 1870-talet

Öronringar!

Esther Maria Berg, nu boende i Skurup, säger:
Min farmor hade öronringar av silver, med med hängande gränslåttor som hängde och dingle. Gränslåttan likna

3991

hjärtas äss. Då hon dö ville jag taga dem som
 ett minne, men stichtingarna sade: de skulle
 hon ha med sig i graven. Så skeddde också.
 Meria Berg f. i Romelby Blekinge 1869.

Öronringar

Meria Jöns deos f. i Sit Öf 1871 säger:
 Min mor hade öronringar av bly, och detta
 var allmänt på 1870 talet. De stucko hål i örat
 med en stappnad i fästet utgåstråd. En liten ända skulle

Öronringar: (ithi seret till det blev lätt).

Fou Kona Rosengren f. i Skurup, 1863 säger:
 när jag blivit konfirmerad i sette jag öronringar.
 Såren putna så att jag måste ta dem ur, men
 när såren blevo lätta stuck jag nya hål och i -
 sette dem igen. De vor av silvne och köptes på
 smedboden. De skulle förelägga huvudvärk,

3991

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

och de kunna säga om övningar vad de vill, men jag hade turvud värk och böjer för höllet i ansiktet, men övningarna gjorde slut på det onda, jag hade dem endast 3 år, och de levo fullkomligt sveta. Så att det syntes att de gjorde värkan.

Sk. uppt.

Jag såg i Fugeltäfte 1882 en gammal gubbe från Sit Olof, som hade hely-övningar i öronen, små och enkla.

På 1870 talet och tidigare var det vanligt att folk hade övningar i öronen, dock icke tjäns. Sålunda kunde icke Grevinnan Piper i Lyckås sällsapsdam ha övningar, ty hon fick ju icke besöka med sidant, som Grevinnan bar. Annars voro de nästan lika blöda, men hennes jungfru's hjötter voro ej så långa som Grevinnans.

Skriv endast på denna sida!

Uppf. 1933 år: Ben Stenroos

Julmusik.

Alfvt. har tidigare berättat, att man i Danmark gick gå och spel, sjunga "jestelevn", så och i december till jul, för det att de skulle kunna gå sig till sitt uppehälle. Anders Andersson, nu boende i Skurup, f. i Västra Vemmenhöög 1850, säger: då jag var liten, kom i december minad 3 fjälspelare från Lund och ströka omkring och spela fjäl för att gå penningar och matvare. Storbönderna bezeugne sig av detta. Om en bonde skulle göra ett stort gästbåd i december, eller under julen, legde den dess till att spela. De voro goda spelmän. Nu kommer spelarna till A. B. säger: B. skall ha gästbåd för den dattum, han önskar att vi spela. Nu besöka

3991
Le B. och träffar överenskommelse när
de skola komma. Bonden B. får fin
musik till billigt pris, och det var
flere än en, som bejogra sig av detta.
Men inga musikantur kom under
festtidsiden.

6
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

jul-lek.

I äldre tid var det allmänt i Skåne, att man
gämlade hasselnätter till julen i och för lek
med desamma.

Man sade:

A: nätter i händer? B: alle mina.

A: gissa rätt så blir det dina.

B. säger: 7. Men A. har endast 2. Nu går B.
giva A. 5 nätter.

Detta blir ruineraande fort för endera parten.
På det att det icke skulle bli så betyng-
ande, användes ett annat talesätt i Blån-
tarps socken, av de gamla.

Man sade: hilla, eller kläpp?

Hilla jämt kläpp, redda. Se nästa sida.

Uggh. 1934 av J. B. Skurup

3991

Jul-lek.

Gissa nätter.

Elne Bergström sade: i Blantarp hörde
jag de gamla säga: hille eller kläpp.

Lika: udda eller jämt. En hilla heder två
hillebryllor, medan en kläpp heder endast
en. Denna lek ble mere roande och icke
betungande.

Isak Bergström, nu boende i Skimmings¹⁸⁶¹
säger: jag hörde även de gamla i Flögstedt
siga: hilla eller kläpp, men de unga
gode alltid: nätter i hinder och fot-
satte med denna svinnrande lek.

Alfvt. 1934 av Wm Skurup

Skriv endast på denna sida!

8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Goffra i groytan.

Elne Bergström, f. i Bläntarp 1867 säger:
1894 kom vi till besvärare torp, i Håkeberga
gods, Genarps socken, Bera härad. Där var
en smålämning som var rejtare. Han
hette Johansson och var från "Lävo"
trakten. Om julafton tog han från
gården en länghalmskirov med sig hem.
Vi bodde i samma stathus. Jag tänkte:
skall du lägga my haln i sängen i kväll.
Men jag tyckte det var för litet haln
att lägga i sängen. Detta var i kvällningen.
Jag smög mig bort till deras fönster och
skulle se, snart han skulle lägga halnen.
Nu hade han huggit hälften av kärven
utav och av det som var kvar, hade

3991

han gjort en halvmatta, han laade in
smärslat i halmen, på halband.

Demna mallan laade han på golvet och
kvinnan och mannen laade sig på knä
på golvet och doppa bit efter bit i
grytan som stod på golvet på halvm-
mattan. Ingen gaffel användes, jag
tänkte: skall ni inte ha annat till
julafton. nej det skulle de inte. De äto
sig mätta på ett doppa bröd i grytan.
Men återmat juldagen, då hade de en
lika fin middag som andra ha julafton.
I Östergötland doppar de i grytan, samma
dag som idag är, men med gaffel, och
grytan står på spisen = julaftonsmiddag.
men andra rätter stod på bordet, så att
de gingo, än tog migor menslit ur bordet,

Skriv endast på denna sida!

10
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

3991

och än doppa en annan munsbit i
gryten. Bohällare och rättsse deltog
i detta firandet av julen. I Skåne har
man i äldre tid även doppat i gryten,
men på ett helt annat sätt.

Oluf. mor Bulla Berg, f. i Hägerstad 1837
sade i lille julafton skulle vi på 1840
talet ha "moljeboö" till midattan
lille julafton. Man doppa en grov
brödsnosa i spal, så att denna blev
indränkt med flätt utan och innan.
Något annat sovel hade man icke till
detta bröd, men det var icke den säm-
sta fittesmadan, man blev visserligen
glattijom händerna, men de styvs skinn-
leysoone behövde smöja och för dessa
torkes man fingrarne, så även på kvinnafälsone.

Skriv endast på denna sida

oluf. 1934 av: 11301, Skåne

11
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

3991

Jag har icke kunnat upptäcka någon annan som satt göyten för halva jul-afton

Den jul-afton var något helig, man skattat ut "väv" och "spinnrock" och man kunde läsa i människornas blickar, att något enastående var i an-tågande.

Jul-aftons-dag hade desputatens husbör-der inläst en annan ton. Barnen och svordumar förekom inte den dagen. Ja, mellan jul och nyår voro dessa typramer något mildare, än vanligt mot tjänare. Dessa avgrunds andar voro något hyggligare denna tid, än ärlingar och namn-kunniga bonde-riksdagsmän som gjort lagar och gav typrammor rätt att pryjla tjänaren.